

U zagrljaju

LONJSKOĞ POLJA I TRSNOĞ GORJA

Uvod

Nekada su stanovnici sela uz Savu živjeli drugačijim životom, a tradicionalno dobra vina uzgajali su u vinogradima na trsnim obroncima Moslavačke gore. Lonjsko je polje bilo puno prohodnije. Tih nekoliko kilometara do svojih vinograda prelazili su preko polja, obradili vinograde i vraćali se svom životu uz Savu.

Kao podsjetnik na taj nekadašnji način života osmišljen je tematski put koji spaja sjeverni dio Lonjskog polja s njegovim životnim okruženjem, moslavačkim vinorodnim brežuljcima i rijekom Savom.

Tematski put naglašava razlike između prošlosti i sadašnjosti, jer većina puteva koji su nekada vodili preko polja više ne postoje, mostovi preko rijeka stradali su od vremena, regulirani su glavni tokovi, no zadržani su rukavci i zavodljiva mjesta uz Lonju. On povezuje dva područja na novi način i kroz pričanje romantičnih priča iz povijesti vodi do replika graničarskih čardaka u kojima su graničari provodili većinu svoga života.

Na cijelom se području isprepliću ostaci vrlo različitih kultura i naroda koji su tu živjeli i koji su se susretali i ponekad sukobljavali u vrlo složenom povijesnom kontekstu. Svima su na kraće ili duže vrijeme dom bili **Lonjsko polje i trsno moslavačko gorje**.

Sadržaj

Legenda	5
Velika Ludina Crkva Sv. Mihaela Arkandela	7
Popovača Mali trijem - tradicijska drvena kuća	8
Voloder Zadružna ili klet Erdőedyja	9
Voloder Kolijevka moslavačkog vinogradarstva	10
Donja Gračenica Drvena kapelica Sv. Fabijana i Sebastijana	11
Osekovo Ciglenice	12
Osekovo Crkva Sv. Ane	13
Kutina Crkva Sv. Marije Snježne	14
Kutina Osnovna škola Mate Lovraka, kolijevka kutinskog školstva	15
Kutina Cjelina drvene tradicijske moslavačke arhitekture	16
Kutina Muzej Moslavine, stara kurija obitelji Erdőedy	17
Kutina Galerija muzeja Moslavine (kuća Ausch) i Auschovo	18
Kutina Vinski dvor	19
Gojlo Kolijevka naftne industrije	20
Piljenice Vaclavekov mlin na vodu	21
Krapje	22
Lonja	23
Mužilovčica	24
Čigoč	25

AUTOPUT ZAGREB-SL. BROD

SISAK

KUTINA

HRVATSKA KOSTAJNICA

Hrvatska Dubica

Jasenovac

Lipovljani

Repušnica

Osekovo

Popovaca

Voloder

Hrastelnica

Mošćenica

Blinjski Kut

Madžani

G. Komarevo

D. Preloštica

Lukavec Pos.

Gradusa Pos.

Sinja

Krivatec

Bistrac

Bobovac

Strmen

Crkveni Bok

Ivanjski Bok

Puska

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Potok

Okoli

Vezisće

V. Ludina

Grabov Potok

D. Vlahinička

G. Grabenica

D. Repušnica

Mišinka

Batina

Ilova

Gojlo

Zbjegovača

Bahova Jaruga

Jaruga

Krivaj

Novo Subocka

Stara Subocka

Sigetac Nov.

Plešmo

Krapje

Drenov Bok

Višnjica Ušt.

Uštica

Tanac

Novo Selo Pal.

Sosina Greda

Veliko Svinjčko

Preloštica

Stružec

Donja Jelenska

Pot

Legenda

Tematski put kroz Sisačko-moslavačku županiju

1 Velika Ludina

Crkva Sv. Mihaela Arkandela – u umjetničkoj opremi sadrži barokni oltar, remek-djelo Franje Antona Strauba.

2 Popovača

Mali trijem - tradicijska kuća drvene arhitekture u središtu Popovače i okućnica pored koje niče etnopark.

3 Voloder

Klet feudalne obitelji Erdödy - 250 godina stara drvena klet s podrumom odakle je krenula ekspanzija vinogradarstva i vinarstva.

4 Voloder

Koljevka moslavačkog vinogradarstva - nekadašnje sjedište i koljevka glavnine vinarskog poduzetništva Moslavine tijekom 20. st.

5 Donja Gračenica

Kapelica Sv. Fabijana i Sebastijana - biser drvene arhitekture - prema predanju, preseljena u jednom komadu iz Lonjskog polja u Donju Gračenicu.

6 Osekovo

Ciglenice - najistraženije od nekoliko nalazišta ostataka rimskih vila i putnih stanica u Moslavini

7 Osekovo

Crkva Sv. Ane - "majka svih crkava", prva obnovljena nakon protjerivanja Turaka i najstarija u Moslavini

8 Kutina

Crkva Sv. Marije Snježne - najraskošniji kasnobarokni biser među moslavačkim crkvama

9 Kutina

Osnovna škola Mate Lovraka - preko dva stoljeća stara koljevka kutinskog školstva, prvo namještenje mladog učitelja, pisca za djecu Mate Lovraka

10 Kutina

Kutinski trijemovi – jedinstvena cjelina pet kuća tradicijske drvene arhitekture u neposrednoj blizini centra

11 Kutina

Muzej Moslavine – zanimljiv arheološki, etnološki i kulturno-povijesni postav smješten u kuriju Erdödyjevih iz 18 st.

12 Kutina

Galerija Muzeja Moslavine – u središtu Kutine na zemljištu iza današnje galerije, nekada pučke štedionice uz Kutinicu u povijesti je stajala utvrda za obranu od Turaka.

13 Kutina

Vinski dvor – nekadašnje prostorije zatvora sada su namijenjene vinskim užicima – vinoteka moslavačkih vina

14 Gojlo

Prvo sjedište naftaplina – što je ostalo od kolijevke suvremenih naftocrpilišta na području Moslavine i nekadašnje Jugoslavije

15 Piljenice

Vaclavekov mlin – zanima vas kako se nekada dobivalo brašno uz snagu vode? Saznajte na ovom bajkovitom mjestu - mlinu iz 18. stoljeća

16 Krapje

Selo graditeljske baštine u kojem se nalazi sjedište, prijamni i edukacijski centar Parka prirode. U njemu se nalaze domaćinstva koja se bave seoskim turizmom (obitelji Hudi, Palaić, Rakarić) kao i registrirana etnološka zbirka.

17 Lonja

Selo bogate povijesti, nekadašnja župa koja danas ima razvijen seoski turizam kod obitelji Nekić, Nikolić i Mulac. Kao dio bogate kulturne baštine u Lonji se još uvijek zadržao tradicijski način ribolova.

18 Mužilovčica

U selu koje mnogi nazivaju selom lastavica, pruža se prekrasan pogled na rukavac «Tišinu» kao i jedan od najatraktivnijih ulaza u Lonjsko polje. U Mužilovčici se nalazi i ugostiteljski objekt kao i etnološka zbirka kod obitelji Ravlić.

19 Čigoč

Europsko selo roda u kojem se nalazi infocentar i edukativni centar Parka prirode, pješačke staze «Staza posavaca» i «Čigočki trokut», registrirana etnološka zbirka obitelji Sučić i seoski turizam obitelji Sever i Barić.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

TEMATSKI PUT
UNUTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Velika Ludina

Crkva Sv. Mihaela Arkandela

Glavni oltar crkve Sv. Mihaela Arkandela u Ludini najmonumentalnije je djelo Franje Strauba, nastalo 1761. godine. Na to nas isključivo upućuje kriterij stilske i tipološke atribucije. Stara drvena crkva već dotrajala zamijenjena je gradnjom velike crkve u novom materijalu. Izvori navode da je bila dovršena već 1746. godine. Suvremeni opis navodi da je već tada glavni oltar najreprezentativniji dio crkvenog namještaja. No, nema vijesti na čiju je inicijativu oltar postavljen niti tko je platio troškove bojenja i pozlaćivanja. Ludinski je glavni oltar zamjetne veličine i velikog broja kipova. U to vrijeme na prostorima Moslavine nema mu premca. Oltar je građen u tri dijela, a to su: postament visoko postavljen, prvi kat i atika. Središnju sliku posvećenu sv. Mihaelu zasjenjuju u naravnoj veličini vrlo dojmiljivi kipovi svetaca, postavljeni u parove koji se stavom i gestom međusobno upotpunjuju.

Sveti kraljevi Stjepan i Ladislav smješteni su do oltarne slike, na vanjskim su rubovima Ivan Krstitelj i Ivan Evanđelist, a u otvorima nad prolazima Zaharija i Joakim. Iznad glava svetaca je friz masivnog arhitrava (glavne grede) te resama optočen luk baldahina.

Sva ta golema arhitektura oltara doimlje se rastvoreno, lagano i prozračno. Na još neviđen način na ovom oltaru Straub u naš barok uvodi vrlo plastično oblikovan zastor velikih dekorativnih nabora.

Povijesni izvori organizirana naselja na ovom području spominju još u 14. stoljeću, a zapisano je da je tu živjelo 139 hrvatskih obitelji. I srednjovjekovna utvrda Košutgrad spominje se prvi put 1334., ali pretpostavlja se da je izgrađena još u 13. st.

2

Popovača Mali trijem

Obnovljeni stari drveni trijem u stilu moslavačke tradicijske drvene arhitekture ograđen je izvornom drvenom ogradom u sjeni stare orijaške lipe. To je muzejski prostor i nosi ime poznate popovačke slikarice, pjesnikinje, kolekcionarke i pokretačice svih kulturnih zbivanja svoga vremena, Zorke Sever (1894.-1973.).

Zavičajna zbirka u kojoj se čuvaju dokumenti prošlosti i stvaralaštva o narodnim nošnjama, predmetima, djelima slikara *Moslavačkog kruga* koji se okupljaju u likovnim kolonijama otvorena je 2003. godine i otada je otvorena za javnost. God.

2003. ideju su pokrenuli Ljiljana Kerepčić i Josip Đoni Kovač vodeći ljudi Likovnog društva Moslavački krug. Društvo djeluje kroz likovne kolonije, njeguje zavičajnu kulturu, tradiciju, čuva običaje i dokumentira graditeljsko nasljeđe.

Ostavština Zorke Sever sadržava 83 izložka. Sastoji se od umjetničkih djela, uporabnih i dekorativnih predmeta, te etnozbirke. Osim na prikupljanje originalnih predmeta, Zorka je sve svoje stručno znanje i umijeće, te slikarsku vještinu, usmjerila na ovjekovječivanje motiva s moslavačkog tradicijskog ruha. Upravo etnografsko blago najvrjedniji je dio zbirke i donosi vrijedne elemente za proučavanje kulturnog nasljeđa Moslavine. Etnografskim prikupljanjem počela se baviti još u djetinjstvu, nastavila u mladenaštvu, a najbrojnija ostvarenja nastala su u zrelijoj dobi, zapravo od 1914. g. kada se kao mlada učiteljica zapošljava u Potoku. Tamo je započela izučavati i otkupljivati vrijedne predmete, pretpostavljajući skori nestanak tradicijskih vrijednosti. Bilježila je sve nazive i oblike rukotvorina, uporabnih predmeta i izvornih djela anonimnih ruku. Veći dio života provela je u rodnoj Popovači.

Voloder Zadružna ili klet Erdödyja

U vinorodnoj Moslavini svaka je pučka obitelj nastojala imati vlastiti vinograd. Osnovni je razlog bio da imaju vina u kući za razne prigode, a dijelom i za prodaju. Uloga vinograda i vina oduvijek je bila društvena. Okupljalo se pri skupnim radovima u vinogradima, ali i prigodom

proslava, svečanosti te u nekim posebnim prilikama. U pučkoj knjizi "Danici" iz 1887. g. zapisano je da su "... najveća radost Moslavcu njegove gorice, mili njegovi vinogradi. Oni su mu ponos i dika. Vinograd mu je prva briga i zabava, njegov miljenik, kamo u svako doba najradije zalazi. Lijep mu je kada se zeleni, lijep kada je obrodio slatkim groždem...!"

Ovu klet u Voloderu sagradili su Erdödyjevi, pretpostavlja se sredinom 18. stoljeća. Od vinograda ih je otjerala pogubna trsna uš philoxera oko 1880. godine.

Godine 1913. godine osnovana je Vinogradarska zadruga moslavačkih vinogradara, u čijem su sastavu bili seljaci Volodera i okolnih mjesta. Oni su s vremenom udahnuli novi život zapuštenim vinogradima Volodera i okolice. Nakon drugog svjetskog rata klet i vinograde preuzima Seljačka zadruga, a od 1950-ih tvrtka Moslavačko vinogorje. Nakon pogubne privatizacije 1990-ih godina Moslavačko vinogorje je u svim svojim dijelovima propadalo. Pojedinci i udruge pokušavale su volonterskim radom i zakupom spasiti stotine hektara vinograda. U stečaju ni Volodersku klet nije čekala blistava budućnost, pa je 2005. godine prodana obitelji Šuto, a kasnije i obitelji Trdenić koja otada uspješno vodi ovaj vrlo tražen i privlačan ugostiteljski objekt. Klet je izvana uglavnom zadržala izvorni izgled kakav je imala posljednjih stotinjak i više godina, a pogled s ovoga mjesta na plodno Lonjsko polje prilikom sunčeva zalaska jedan je od najčarobnijih trenutaka koji posjetitelj može doživjeti.

Voloder

Kolijevka moslavačkog vinogradarstva

Vinogradi se u Moslavini uzgajaju još od rimskog doba. Ni turska najezda i migracije stanovništva nisu uspjele uništiti tu tradiciju, a najžilavije se zadržala upravo u Voloderu. Velike vinograde su imali feudinci Erdödy. Njih je krajem 19.st. od vinograda otjerala trsna uš phloxa, pa su ih preuzeli vrijedni moslavački seljaci. Godine 1913. osnovali su "Vinogradarsku zadrugu moslavačkih vinogradara". Otada do samog kraja 20. stoljeća to je razdoblje opće životne renesanse ovoga kraja. Nakon II. svjetskog rata osnovana je Seljačka zadruga, a novi moderni podrum otvoren je 27. rujna 1959. Sade se daljnji hektari zemljišta, podižu moderni vinogradi, zadržni dom osposobljava se za školu...; 1962. godine zadruga prerasta u poduzeće "Moslavačko vinogorje" koje je tijekom godina više ili manje uspješno osvajalo svoj položaj na tržištu vina. U nekoliko godina pogubne privatizacije 1990-ih jednostavno je nestalo. Zbog stečaja velik dio vinograda je zpušten, a proizvodnja uništena. Danas, s uzletom izvorne sorte Škrlet jačaju i privatni vinogradari, a s njima, ponovo i moslavački vinogradi.

Crkva Sv. Antuna Padovanskog

Autor ove neogotičke župne crkve malo je poznati arhitekt Vjekoslav Lammer, rođen u Krivaju kraj Lipovljana. Kolator (pokrovitelj) ove crkve bio je grof Ljudevit Erdödy. Pojačan interes za gradnju javlja se u drugoj polovini XIX st. u cijeloj Europi pa tako i u nas. Temeljac je postavljen 1861., a dovršena je 1863. godine. Od opreme se izdvajaju slika J. Beyera (Graz 1855.), orgulje zagrebačkoga orguljaša A. Šimenca, barokna monstranca i kalež. Gjuro Szabo veliki protivnik neogotike, u šali je nazvao ovu crkvu "seoska katedrala".

Donja Gračenica

Kapelica Sv. Fabijana i Sebastijana

Podignuta je 1718. godine u vrijeme župnika Ivana Fraturića. Predstavlja rijedak primjer očuvanog drvenog sakralnog graditeljstva Moslavine, te je 1964. godine proglašena spomenikom kulture i stavljena pod zaštitu Konzervatorskog zavoda u Zagrebu. Idućih je godina, po uputama Konzervatorskog zavoda temeljito obnovljena. Tom prilikom nabavljen je i kip Majke Božje Lurdske.

Izgrađena je od hrasta iz Lonjskoga polja i pokrivena šindrom. Početkom 19. stoljeća uz kapelu je izgrađena sakristija s inventarom. Pod u sakristiji izrađen je od pločica od opeke dimenzija 20x20 cm. Ima vrijedan barokni oltar sa slikom Mučeništva sv. Sebastijana. Još je vrijedna slika ulje na platnu Isus u Betlehemskom vrtu. Postojala

je i slika sv. Nikole koja je donesena iz danas nepostojeće kapele u Lonjskom polju. Ta slika je nestala 1970. godine.

U stvaranju mozaika o kapeli Sv. Fabijana i Sebastijana zanimljivo je i pučko kazivanje koje kaže da je Moslavinom na samom početku 18. stoljeća harala kuga. Ipak, mimoišla je Donju Gračenicu, iako je harala susjednim selima. U čast prestanka kuge 1718. godine izgrađena je kapelica Sv. Fabijana i Sebastijana, zaštitnika kuge, i još jedna u Lonjskom polju. Ova druga nestala je u močvarama Lonjskoga polja.

“Ako se u rano proljeće ili kasnu jesen odvezete čamcem nasred Lonjskog polja, naslonite uho na vodu, u lonjskopoljskim širinama čuti ćete zvonjavu potonulog zvona.”

6

Osekovo

Rimski kompleks Ciglenice

O području Moslavine gotovo i nema podataka u antičkim izvorima, ali se pretpostavlja da je ono do početka II. st. po. Kr. bilo uklopljeno u rimski državni sustav. Nakon potčinjavanja panonskih plemena Ilira, izgrađen je sustav cesta uz koje su podizani vojni logori, gospodarsko – ladanjski kompleksi (villae rusticae), ruralna i urbana naselja. Godine 1873. ovo mjesto spominje I. Kukuljević Sakcinski u raspravi “Panonija rimska”, kao moguću rimsku putnu stanicu Varianis (pored Kraljeve Velike i Kutine), uz magistralnu cestu Siscia (Sisak) - Mursa (Osijek). Nadzemni ostaci arhitekture uklonjeni su sredinom 20.st. zbog poljoprivredne obrade, pa se nakon svakog oranja na površini pojavljuju razni ostaci. Istraživanja od 1996. do 2006. otkrila su temelje stambenog objekta (11 prostorija uključujući 2 polukružna prostora s otvorenim trijemom prema jugu) s kanalizacijskim odvodom od 24 metra. Ostaci mozaika, ulomci slikane žbuke, dijelovi mramornih stupova s kapitelima svjedoče o visokom standardu stanovanja.

Pronađeni su ulomci staklenih posudica, izuzetni primjerci nakita: prstenja, naušnica, ukosnica i fibula (kopča), te novčići s likovima Matidije, nećakinje cara Trajana (I./II. st.), cara Marka Aurelija ili Komoda (II. st.), cara Karakale (II./III. st.), cara Valerijana (III. st.), cara Maxima (III. st.). Drugi objekt je vjerojatno bio veći. Ostaci temelja, sačuvani su u manjem dijelu, a značajno je da se u okviru ovog objekta nalazio i hipokaust - svojevrsno “centralno grijanje” (sačuvano u tragovima). U predaji je ovo mjesto poznato kao “stara ciglana”, a živi i legenda o srednjovjekovnoj crkvi koju su porušili Turci, sa koje je građevinski materijal prenesen “živim lancem – iz ruke u ruku” pri gradnji sadašnje župne crkve Svete Ane.

Osekovo

Crkva Sv. Ane

Župa Osekovo jedna je od najstarijih i 1699.godine bila je prva obnovljena nakon oslobođenja od Turaka. Današnja crkva Sv.Ane vrlo je jednostavna, jednobrodna građevina dvoranskog tipa, dok je unutrašnjost bogato ukrašena (fresco seco – svježe suho) slikama, oltarima i propovjedaonicom. Zbog toga što je najstarija u Moslavini zovu je i majkom svih crkava. Za vrijeme vladanja Josipa II (1780.-1790.), a za župnikovanja Sigismunda Radičevića crkva je dobila glavni oltar, a tu su i dva bočna oltara od kojih je jedan posvećen sv. Roku, a drugi sv. Josipu. Propovjedaonica je najstariji dio crkvenog inventara.

Oltar posvećen sv. Ani resi kompozicijski sklad prepoznatljive kasnobarokne provenijencije. Razdoblje rokokoja koje se približava klasicizmu čini da dekorativni štih slabi. Pojednostavljuje se dekorativno u geometrijsko ornamentalno puno mirnije, nestaje rokokoovske razigranosti. Raspored skulptura na oltaru postavljen je simetrično u odnosu na centralnu kompoziciju slike uz zanimljivu scenografiju gdje se, odozgo prema dolje, odgoneta reducirana radnja u nebeskoj hijerarhiji te je skulpturom ispričan biblijski tekst. Plohe oltara nisu više toliko zasićene dekoracijama kao na početku rokoko stila.

Zanimljivo je da je prva škola na području današnje općine Popovača osnovana u Osekovu 1790. godine za vladanja cara Leopolda, ali zbog slabog odziva ona je nakon nekoliko godina zatvorena i opet otvorena 1805. godine.

Kutina

Crkva Sv. Marije Snježne

Nakon protjerivanja Turaka 1687. godine postupno se vraća hrvatsko stanovništvo, a i doseljenici iz drugih zemalja Austro-Ugarske. U kanonskim vizitacijama iz 1710. spominju se zidovi i toranj porušene crkve, vjerojatno Svih Svetih koja se spominje 1364. godine. Tijekom restauratorskih radova 2007. otkriveni su do tada neistraženi temelji.

Godine 1729. započela je gradnja današnje crkve, kada je završeno svetište. Radovi na gradnji crkvene lađe potrajali su 20 godina. Glavni oltar postavljen 1746. godine arhitekturnog je tipa s vrlo bogatim ornamentima i brojnim skulpturama. Po stilsko-tipološkoj analizi mogao bi se pripisati kiparu Josipu Weinachtu. Kao i većina u ovom dijelu Hrvatske građen je u drvetu, a poslije mramoriziran. Vrlo vrijedna su i dva bočna oltara:

sv. Petra i Žalosnoga Krista, te dvije stilski autohtone barokne ispovjedaonice iz 1761. godine. Iste godine postavljena je propovjedaonica, vrhunsko djelo Franje Antona Strauba. Pretpostavlja se da su naručitelji mogli biti grofovi Erdödy. Godine 1765. ona je obojana i pozlačena. Smatra se jednom od najljepših iz toga vremena na sjeverozapadu Hrvatske. Posebnu pozornost plijeni anđeo, trubač na ogradi stuba donjeg dijela. Svojim pompoznim stavom i gracioznim držanjem prstiju uzoran je primjer kasnobarokne skulpture.

Straub i Weinacht svojim kvalitetnim djelima povezuju nas s vodećim strujama austrijskog baroka. Zidovi su gotovo potpuno oslikani fresco seco (svježe suho) tehnikom interpretacijama biblijskih tema. Autor Joseph Görner se i osobno potpisao 1779. godine, kada je završio ciklus na velikoj kompoziciji svoda.

Kutina

OŠ Mate Lovraka kolijevka školstva u Kutini

Kutina je u sastavu "gornjeg kotara" Požeške županije školstvo počela njegovati koncem 18. stoljeća. Godine 1790. spominje se da je nastojanjem župnika i kanonika Antuna Pozojevića te županijskog suca Dragutina pl. Odobašića sagrađena ova školska zgrada. Školu su polazila djeca iz svih okolnih sela, pa i udaljenosti do 12 km. Kasnije je izgrađena i druga zgrada. Iz tog učilišta na Crkvenom

brijegu znanje su stekli brojni naraštaji Kutinjana.

Sve do 1875. godine školu je polazila samo muška mladež. Među njima bio je rektor Zagrebačkog sveučilišta i generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije dr. Gustav Baron (1847.-1914.). Poslije I. svjetskog rata postupno se otvara Viša pučka škola, a kasnije se nastava odvija u Osnovnoj i Građanskoj školi. Poslije II. svjetskog rata jedna zgrada služi osnovnom obrazovanju, a u drugoj je niža gimnazija. Sve do 1964. godine bila je ovo jedina škola u Kutini.

Uz brojne učitelje tu je službovao i poznati hrvatski književnik za djecu Mato Lovrak (1899.-1974.). Često, kada bi učenici napustili nastavu ostajao je sam u razredu, te zanesen razmišljao o njihovim postupcima. Za jednog boravka u Kutini sa sjetom je prokomentirao: *"Više sam nego siguran, već su tada uz čvoruge na glavicama malih Kutinčana kao posljedice nestašnih igara nastajali obrisi za moje knjige, pa tako i onu Družba Pere Kvržice."*

Danas najstarija škola u Kutini nosi njegovo ime.

10

Kutina

Cjelina drvene tradicijske moslavačke arhitekture

Tradicijske drvene kuće građene su od hrastovih greda i planjki na način karakterističan za narodno graditeljstvo ovoga kraja na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Najčešći nazivi za njih su trijem, čardak, hiža ili iža. Crkvena ulica bila je načičkana ovim krasnim zdanjima od kojih većina nisu izdržale kušnju modernizacije, iako se danas sve više ljudi vraća drvenoj gradnji. Kuća je dom, prebivalište i utočište. U njoj su za život važni stol sa svetim i osobnim slikama, uspomenu na zidu i zemljana peć, mjesto pripremanja hrane i izvor topline. U družinskoj sobi borave ukućani preko dana, a spavaju stari i djeca.

Prilikom izgradnje običaj je bio ostavljanje zapisa o majstorima i godini gradnje, obično na gredi ili u temelj. Često su dodavana slova I H S (Iesus Hominum Salvator) na nosećoj gredi – slemenu, uz ime vlasnika hiže. Pod prvi kamen (babak) stavljala se boca s rakijom ili boca s ceduljom i sitan novac. U stijenu se mogla staviti sveta voda i svete sličice za dobrobit, sreću i blagostanje u obitelji. Prigodom izgradnje gospodarskih objekata u stajski prag uglavljivala se konjska potkova za mir, dobro i zdravlje životinja. Kad su na krovu kuće pribijene letve, gore je "išel" cimer, grana okićena rugovim ili krep-papirom izrezanim u vrpce, a majstorima pokloni - ručnici ili marame (peče), rjeđe i rubača (suknja) i najveselije za majstora - boca rakije. Kad je kuća pokrivena slijedila je gliha, tj. cimermanski aldomaš, znak kada domaćin mora častiti hranom. Bilo je rašireno vjerovanje da svaka kuća ima svoju miroljubivu zmiju čuvaricu koja pazi i čuva kuću. Boravi negdje pod gredom temeljačom ili gorskim kamenom bapcom, i ako se na starom kućištu gradi nova kuća svakako će se pronaći.

Kutina

Muzej Moslavine, stara kurija obitelji Erdödy

Ovaj bivši ladanjski dvorac grofova Erdödy i Steiner, sagrađen je sredinom 18. stoljeća i među najstarijim je objektima u Kutini. Barokna je to pravokutna kurija, s malim trijemom iznad ulaza na istočnom pročelju. Izvorni, barokni izgled zgrade izmijenjen je prilikom historičističke obnove 1895. godine, zabilježene na zabatu, kada je kurija dobila izgled koji je neznatno izmijenjen do danas.

Ovo zdanje spašeno je od rušenja upravo osnivanjem Muzeja. U raspravama što učiniti sa zgradom bilo je ideja da se "napuni eksplozivom i sruši taj ostatak feudalizma" umjesto da se u njega ulaže kako bi se obnovio.

Kao Muzej revolucije i arhiv osnovan je 1960. godine, kada je ravnatelj bio Slavko Degoricija, da bi u kasnijem periodu proširio svoju djelatnost na arheologiju i etnologiju 1963., a 1972. otvara se galerijski odjel.

Danas pozornost plijene arheološki nalazi raznovrsnih uporabnih predmeta iz triju vremenskih razdoblja: prapovijesti, antike i razvijenog srednjega vijeka pronađeni na području Moslavine i dijelova Posavine i zapadne Slavonije. Najstariji predmeti potječu iz 5. tisućljeća prije Krista.

Karte, fotografije i originalni predmeti predstavljeni u kulturno-povijesnom odjelu predstavljaju gospodarski, politički, kulturni i vjerski život Moslavaca i Kutinjana tijekom 19. i 20. stoljeća.

Etnografska zbirka s građom iz istog perioda svjedoči o bogatoj materijalnoj i duhovnoj ostavštini, tradicijskoj arhitekturi, osobito tekstilnom rukotvorstvu, gospodarskim prilikama, alatima i drugim pomagalicama potrebnima kod obrednih radnji i blagovanja.

12

Kutina

Galerija Muzeja Moslavine i Auschovo

Ova jednokatna palača sagrađena u razdoblju kasnog historicizma u duhu pseudostilske arhitekture početkom 20. stoljeća, pripadala je obitelji Ausch (nekada “Pučka štedionica”). Godine 1983. dodijeljena je Muzeju za potrebe galerije. Najvrjedniji dio stalne zbirke darovali su mnogi umjetnici, te Republički fond za kulturu između 1970. i 1980. godine. Među 700 djela umjetnika 20. stoljeća, zastupljeni su: **Joso Bužan, Kosta Angeli Radovani, Ferdinand Kulmer, Božidar Jakac, Mersad Berber, Ivo Kalina, Stipe Sikirica, Kruno Bošnjak, Zlatko Kauzlaric Ata...**

Najviše djela darovao je akademski slikar **Ivan Milat**, a 1972.

zbirka je obogaćena radovima **Rudolfa Donassya (1919.-1966.)**, prvog akademskog slikara rođenog u Kutini. Poznati donatori su i **Zorka Sever (1894.-1973.)** iz Popovače koja je značajno ime i za etnografiju Moslavine, te **Miroslav Šutej (1936.–2005.)** koji je stekao najviša međunarodna priznanja u svijetu moderne umjetnosti, a živio je i radio u Kutini.

Kasnosrednjovjekovna Kutina – utvrda Auschovo

Na obali Kutinice u vrijeme neposredne turske opasnosti, u XV. i XVI. stoljeću postojala je manja utvrda od hrastovih balvana i kolaca s kamenim i ciglenim ojačanjem temelja. Prema istraživanjima Ante Glavičića, nalazila se oko 450 metara od Galerije. Unutrašnji bedem bio je okružen jarkom širine oko 20 metara ispunjenim vodom iz Kutinice.

Da je Kutina u doba najveće turske opasnosti imala izvanrednu stratešku važnost, svjedoči činjenica, da postoje arheološki ostaci još i Plovdin-grada na samom kraju sadašnje Radićeve ulice na južnoj periferiji i Turskog stola u šumi pored bazena u istočnom dijelu Kutine.

13

Kutina Vinski dvor

Zamišljen kao središnje i početno mjesto kutinske i moslavačke eno-gastronomske ponude, na inicijativu Udruge vinogradara i voćara Moslavine “Lujko Miklaužić” iz Kutine, Vinski dvor je otvoren 2002. godine kao izložbeni i arhivski prostor u kojem se mogu održavati razne vinske priredbe. Skupine koje posjećuju Kutinu i njene znamenitosti redovito večer provedu u Vinskom dvoru uz predstavljanje moslavačkih vina. Posljednjeg vikenda u svibnju, Dvor je domaćin Izložbi vina, koja se u Kutini održava od 1994. godine i koja se po broju izlagača i izložaka svrstava među najveće u Hrvatskoj, a jedina je izložba izvornih hrvatskih sorti.

Zidovi Vinskog dvora oslikani su s nekoliko motiva. Rođeni Kutinjanin akademski slikar Predrag Lešić naslikao je vinskog boga Bacchusa, važne kutinske zgrade – simbole grada, a najpoznatiji vinski brijeg Ilovčak djelo je Želimira Šiška. Masivna hrastova ulazna vrata, police, svjetiljke, stolove i stolice, te vinoteku s izlozima izradio je Siniša Mesarić iz Gračnice. Masivna vrata izrezbarena su vinskim motivima, posebno prikazima tradicijskog načina dobivanja vina, te lozinim listovima i grozdovima. Izrezbarena je i “vinogradarska” ptica čvorak (škvorac) koja voli obrstiti voće, posebno grožđe, te godina izrade vrata i uređenja Vinskog dvora 2001. Vinski dvor time je postao prvi od moslavačkih objekata važnih za vinarstvo i vinogradarstvo uređenih u 21. stoljeću, a način na koji je uređen izražava snažnu želju za očuvanjem tradicije i nasljeđa predaka koji su stoljećima uzgajali lozu na plodnim obroncima Moslavačke gore.

14

Gojlo

Moslavina – hrvatska naftaška kolijevka

Moslavina je zavičajni prostor hrvatske naftne industrije: od legendi o potoku Paklenica (Peklenica) preko zapisa u dokumentima pavlinskog samostana (1391.) s Garića, do prvih izvorišta “kamenitog ulja” na brdu Plaso kraj Mikleuške, o kojima je pisao ilirac Ljudevit Vukotinović 1855. godine.

Nafta je vrlo rano dala temelje moslavačkom gospodarstvu. U popisu 78 članova “Gospodarske podružnice Moslavačko-kutinske” 1867. godine pod rednim brojevima 38 i 39 upisani su kao rudari iz Moslavine Martin Herman i Egid Kornicer. Temeljem Ugarsko-hrvatske nagodbe iz 1868. godine mađarska vlada 1917. koristi pravo za istraživanje nalazišta plina i nafte u Bujavici, nedaleko Lipika.

Ubrzo simbolom poleta hrvatskog “crnog zlata” postaje naftonosno polje Gojlo koje je ovo mjestasce pretvorilo u “metropolu” koja je među prvima na širem području imala kino i sve pogodnosti tadašnjeg života. Kada je Gojlo naftaški utihnulo s naftašima su nestale i sve prednosti života u bogatom naftaškom mjestu.

Kutina se, zahvaljujući blagodatima s Gojla, od 1938. s proizvodnjom čađe počela razvijati u industrijsko središte, a plin iz toga mjesta već je 1943. godine u planovima za izgradnju manje tvornice gnojiva u Kutini. Planovi su ostvareni 1968., a plin koji se upotrebljava u kutinskoj tvornici mineralnih gnojiva više ne dolazi s Gojla.

No, iako je Gojlo naftaški utihnulo Moslavina i danas živi s rudarskim “Sretno”, posebno uz najizdašnije hrvatsko naftonosno polje Stružec i trenutno najstarije u eksploataciji Mramor Brdo.

15

Piljenice Vaclavekov mlin

Zgrada mlina sagrađena je prije dva i pol stoljeća, kako se vjeruje, na temeljima nekadašnje vodenice. Prvi vlasnik bila je obitelj Bartolović, a zatim su u posjedu bile obitelji Feketa i Beljani. Godine 1929. kupio ga je Rudolf Vaclavek stariji, kada je sa svojom obitelji češkog porijekla doselila u Piljenice iz okolice Daruvara.

Njegov sin, Rudolf Vaclavek mlađi, vodio je obiteljski posao do svoje smrti 1993. Supruga Julijana još je nekoliko godina pokušavala održati mlin u radu, no unatoč želji, mlin u 21. stoljeću još nije proradio.

Od 2005. godine ovaj “muzej tehnologije prerade žitarica” pod zaštitom je Ministarstva kulture. Njegovi strojevi pokretani su snagom vode prenesene preko vodene turbine, što ga čini različitim od tradicionalnog pogona vodeničkog kotača, kakvim je pokretana većina mlinova na snagu vode. Mlin je u svoje vrijeme bio tehnološki napredan i proizvodio je desetak gradacija brašna - od griza do najfinijih numeracija.

Mlin nije uključen u redovne gospodarske tokove ovoga kraja, ali vlasnica gospođa Julijana, unatoč teretu godina, ne odustaje od ideje da vodenica bude dostupna javnosti i putniku namjerniku rado će pokazati dio prošlosti njene obitelji i ovoga kraja.

LONJSKO
POLJE

Park prirode • Nature Park

16

Krapje

Krapje je smješteno uz lijevu obalu Save, a njegovo se ime izvodi od riječi krap, kako su ljudi ovdje nazivali vrstu riječnog šarana, koji se mrijestio u Savi i njezinim rukavcima. Župa sela Krapje osnovana je 1789. godine, a današnja župna crkva Sv. Antuna Padovanskog sagrađena je 1831. godine u klasicističkom stilu. Najveći procvat selo doživljava u drugoj polovini 19. stoljeća, o čemu svjedoče i demografski podaci. S obzirom da su seljani imali posjede i na suprotnoj obali rijeke Save, nekada je u sredini sela bila locirana skela, a u južnom dijelu naselja i vodenica. Na nesreću Krapje je 1932. godine poharao požar koji je uništio veliki broj drvenih kuća. No, vrijedne ruke posavskog seljaka sagradile su nove kuće i danas, primjer Krapja, pokazuje kako je prirodno patinirano drvo postalo osnovnim elementom prepoznatljivosti posavskog kulturnog krajolika koje daje naselju karakterističan kolorit. Zbog iznimno vrijedne jezgre starih drvenih kuća Krapje je, 1990. godine upisano u Registar spomenika kulture, a 1995. godine, prigodom obilježavanja Dana europske baštine, proglašeno selom graditeljske baštine. Nažalost, bijeg ljudi iz ruralnih područja nije mimoišao ni ovo selo. Mnoge su kuće napuštene i prepuštene zubu vremena, te se zbog toga obnova kulturne baštine postavila kao imperativ. Danas se, u obnovljenim kućama u selu, nalazi sjedište JU Parka prirode Lonjsko polje, te prijamni i edukativni centar. Sve je više registriranih seljačkih domaćinstava koja se bave turizmom i na svojim imanjima nude smještaj i kvalitetnu posavsku gastronomiju, a jedna je kuća pretvorena u etnografski muzej. U Krapju se, svake godine polovinom rujna, uspješno nastavlja tradicija održavanja Dana europske baštine kao važan poticaj za pokretanje revitalizacijskih procesa u ruralnim sredinama ovoga područja.

LONJSKO
POLJE

Park prirode • Nature Park

17

Lonja

Prvi pisani dokumenti o selu govore da je na ovom mjestu, 1538. godine, plemić Petar III Keglević sagradio drvenu utvrdu Ustilonja kao predstražu kaštelu u Sisku, no Turci je uskoro osvajaju i razaraju. U posljednjem desetljeću XVII. stoljeća, nakon oslobođenja Slavonije od Turaka, Keglevići na svoje posjede ponovno naseljavaju kmetove koji krče šumu i obnavljaju naselje. U selu je tijekom 1789. godine sagrađena drvena kapela koja nešto kasnije postaje župna crkva. U Lonji je 1839. godine rođen poznati hrvatski svećenik i pisac Blaž Modrošić 'Lonjanac'. Današnja zidana župna crkva Sv. Duha sagrađena je 1879. godine. Ovamo dotječe (dopire) rijeka Lonja, ali se zapliće u nepregledne močvarne prostore i ne može se izravno uliti u Savu. Gotovo da nigdje drugdje, kao ovdje, ne možete uživati u kulturnom krajoliku koji je još do kraja 19. stoljeća bio tipičan za mnoge krajeve srednje Europe. Taj su krajolik stvorile vrijedne ruke posavskog seljaka, tradicionalno stočarenje i poplave. Selo Lonja živi je primjer da su Posavci znali tajnu kako od močvare napraviti svog saveznika, i ta tajna i danas živi u selima Lonjskoga polja. Ovdje se stanovništvo od davnina bavilo poljodjelstvom, stočarenjem i ribarenjem. Tradicijski ribolov u Lonji se zadržao do danas. Nerijetko, na Savi možete uočiti kako ribiči bučkalom mame soma ili pak u skrovite meandre postavljaju vrške. Kada se nakon poplave voda zadrži u plićacima, Lonjanci koriste koš / basač kojim se ribe jednostavno poklope, te se rukama vade van. Još uvijek ovdje se koriste rajterica (mreža na štapovima) i sačmarica (mreža kružnog oblika koja se baca). Takav tradicionalni način ribolova predstavlja dio bogate kulturne baštine ovog područja.

Mužilovčica

Mužilovčica je tipično posavsko selo, izgrađeno uz nekadašnji tok rijeke Save, danas prekrasne mrtvaje u čijim se zelenim vodama ocrtavaju stoljetne drvene kuće. Selo je nastalo tijekom Vojne krajine u 18. stoljeću, nakon izгона Turaka iz ovih krajeva. Zbog mnogobrojnih lastavica i piljaka često je nazivaju i – «selom lastavica». Većina stanovnika bavi se tradicijskim načinom stočarenja. Mužilovčica predstavlja i

selo s jednim od najljepših ulaza u Lonjsko polje gdje se posjetiteljima nudi zadivljujuće bogatstvo rijetkih biljnih i životinjskih vrsta. Na prostornim poplavnim pašnjacima mogu se promatrati izvorne pasmine domaćih životinja kao što su turopoljska svinja i posavski konj, kojima društvo prave mnogobrojne ptice močvarice (bijela i crna roda, žličarke, čaplje i dr.). Želite li izbliza upoznati hrvatskog posavca, krenite iz Mužilovčice prema polju, prijeđite nasip i ugledat ćete velika stada konja i krava koja se slobodno kreću pašnjacima, a samo za najvećih vrućina potražiti će utočište u hladovini na rubu šume. Ova stada iznimno su važna za održavanje biološke raznolikosti u Lonjskom polju jer imaju odlučujuću ulogu u održavanju niske travne vegetacije koja je neophodna za opstanak mnogih ptica močvarica, te brojne druge biljne i životinjske vrste. Upravo ovdje, u slučaju potrebe Lonjsko polje služi kao spremište velikih količina voda koja se gotovo redovito, iz nabujale Save, izljevaju u jesen i proljeće i time spašavaju naselja od poplava. Mužilovčica danas predstavlja živi primjer prilagodbe i čovjekova snalaženja u teškim uvjetima poplavnog područja koji je u Europi gotovo nestao.

Čigoč

Zemljovid Hrvatske iz 1673. godine upućuje na to da je nekadašnji Čigoč (Tsigots) bio smješten na «marofu» u Lonjskom polju, kilometar od sadašnje lokacije. Zbog čestih poplava drvene kuće bile su na stupovima, a krovšte je bilo pokriveno trskom ili drvenim daščicama. Tridesetih godina prošlog stoljeća u naselju je postojao motorni mlin, dvije ciglane i pilana. Zanimljivo je da je u ovom, relativno malom selu, također bilo razvijeno i obrtništvo: dvadesetak tesara, dva kolara, dva kovača, bačvar, tri postolara i krojač. Prostrane livade i pašnjaci stoljećima već seljanima pružaju mogućnost uzgoja izvornih pasmina domaćih životinja, kao što su posavski konj i turapoljska svinja, a vodene površine oko Čigoča oduvijek su obilovale ribom (štuka, som, babuška, deverika, šaran i dr.).

Zbog izuzetno velikog broja gnijezda bijelih roda (*Ciconia ciconia*), selo Čigoč je 1994. godine proglašeno, od Zaklade za zaštitu prirode EURONATUR prvim «Europskim selom roda». Tom prigodom svake godine (zadnju subota u lipnju), Ustanova parka zajedno s mještanima, organizira izuzetno posječenu tradicionalnu pučku manifestaciju - Dan europskog sela roda Čigoč. Ovako veliki broj roda u Čigoču nije slučajna. Oko 5000 hektara vodenih i pašnjačkih površina u neposrednoj blizini sela, kao i tradicijski način poljoprivredne proizvodnje, pružaju rodama obilje kvalitetne hrane. U Čigoču je ostvarena istinska simbioza čovjeka i prirode; stoga ne čudi da je Europska udruga za cvijeće i okoliš (AEFP) 2003.godine, zbog iznimno autentičnog kulturnog krajolika, dodijelila Čigoču brončanu plaketu «Entente florale».

SMJEŠTAJ, RESTORANI I PUTNIČKE AGENCIJE UNUTAR TEMATSKOG PUTA

HOTELI

PANONIJA HOTEL

I. K. Sakcinskog 21, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 515 600
Fax. 044/ 548 792, 515 601
e-mail: recepcija@hotel-panonija.hr
www.hotel-panonija.hr

HOTEL KUTINA d.o.o. KUTINA

Dubrovačka 4, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 692 400 recepcija hotela
e-mail: recepcija@hotel-kutina.hr
www.hoteli-daim.hr

PRIVATNI SMJEŠTAJ

HOTEL KLIK D.O.O. APARTMANI BIJELA LAĐA

Lađarska 9, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 530 074
Mob. 099/ 6005 880
Mob. 099/ 6005 886
e-mail: restoranbokun@bokuncroatia.hr
infosisak@bokuncroatia.hr

APARTMAN KLET

J.J. Strossmayera 176, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 555 555
Mob. 098/ 951 2053
Broj kreveta: 2
Kategorija: *****
e-mail: apartman.klet@gmail.com

LJILJANA TORMAN DEBELJAK

Mišička 10, Potok, 44 313 Popovača
Tel./Fax. 044/ 652 288
Mob. 098/ 230 139
e-mail: ljiljana.torman-debeljak@zg.t-com.hr
www.sobe-hermelin.com
Broj kreveta: 10
Kategorija: **

MARIJAN PAVIĆ

Kompator 9, 44 316 Velika Ludina
Mob. 098/ 885 063
Broj kreveta: 2
Kategorija: ***

IVAN SEVER

Čigoč 62, 44 213 Kratečko
Tel. 044/ 549 919, 715 296
Mob. 099/ 673 4277

SANJA KLJUČAR MIKIĆ

SV. Mihaela 34, 44 316 Velika Ludina
Mob. 098/ 187 0343
e-mail: mikic_sanja@yahoo.com
Broj kreveta: 4
Kategorija: ***

PLAVI LAV D.O.O.

Čavorija 20 Potok, 44 317 Popovača
Mob. 091/ 506 3946
e-mail: plavilav@gmail.com
Broj kreveta: 10
Kategorija: ***

HOSTEL MAJIC

1. svibnja 18, 44 320 Kutina
Mob. 098/ 262 143
e-mail: bistrodunja@gmail.com
www.majic.hr
Broj kreveta: 21
Kategorija: ***

PRENOČIŠTE TOMY

Novoselska ulica 131, 44 000 Sisak
Mob. 091/ 356 1033
Broj kreveta: 10

APARTMAN MASTER

Obrtnička 10, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 741 333
Mob. 098/ 530 150
Mob. 098/ 963 3931
e-mail: master@marinanova.hr
Broj kreveta: 6
Kategorija: *****

SOBE I APARTMANI PINK

Perivoj Viktorovac 7, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 531 999
Mob. 098/ 745 097
e-mail: tomislavtomi90@gmail.com
Broj kreveta: 2
Kategorija: **

ZRNIĆ SOBE

J.J. Strossmayera 198b, 44 000 Sisak
Mob. 095/ 543 7418
Broj kreveta: 9
Kategorija: **
e-mail: sandro.zrnic@gmail.com

LUKA USLUGE J.D.O.O. - SOBE SISAK

S. i A. Radića 17, 44 000 Sisak
Mob. 099/ 308 3308
Broj kreveta: 22
e-mail: sobe.sisak@turistsoft.com

APARTMAN SLADIĆ

Jure Kaštelana 22 a, 44 000 Sisak
Mob. 091/ 336 8549
Broj kreveta: 2
e-mail: info@ambiente-dizajn.hr
Kategorija: *****

BISTRO DUNJA

1. svibnja 18, 44 320 Kutina
Mob. 098/ 262 143
e-mail: bistrodunja@gmail.com
www.majic.hr
Broj kreveta: 4

LEKO D.O.O.

Mlaka 73, Mlaka 103
Mob. 097/ 796 2591
e-mail: mokropolje@mokropolje.net
Broj kreveta: 11

SOBE "KOSEC"

Crkvena 60, 44 320 Kutina
Mob. 099/ 811 1679, 098/ 787 154
e-mail: sobekosec11@gmail.com
www.sobe-kosec.hr
Broj kreveta: 5
Kategorija: **/***

SOBE KING S PUB

Kolodvorska 16, 44 320 Kutina
Mob. 098/ 220 500, 099/ 572 3305
e-mail: info.kingspub@gmail.com
www.pentagon.hr
Broj kreveta: 44
Kategorija: ****

APARTMANI VINEA

Vinogradska 121, 44 319 Repušnica
Mob. 098/ 222 500
e-mail: dario.kohek@gmail.com
Broj kreveta: 13
Kategorija: ****

REPUŠNIČKA KLET

Vinogradska 119, 44 319 Repušnica
Mob. 098/ 222 500
e-mail: dario.kohek@gmail.com
www.repusnicka-klet.com
Broj kreveta: 8
Kategorija: **

SOBE BLAŽEVIĆ

Škarje-desni odvojak 17, Gornja Gračenica
Mob. 098/ 261 818
Broj kreveta: 10
Kategorija: **

ZIZA JURIĆ

Vladimira Nazora 24, 44 324 Jasenovac
Tel. 044/ 672 066
Mob. 098/ 9367 406
Broj kreveta: 27
Kategorija: **/***

SOBE FOREST

Ulica Kutinska, Novo Selo Palanječko
Mob. 091/ 353 7413
Broj kreveta: 2
Kategorija: ***

KSENIJA BOGOVIĆ

Krivaj 83, 44 312 Banova Jaruga
Tel. 044/ 680 761
Mob. 091/ 1646 403
e-mail: ksenijabogovic@gmail.com
Broj kreveta: 3
Kategorija: **

PANSION BABIĆ

Trg kralja Tomislava 201, 44 330 Novska
Tel. 044/ 601 756
Mob. 098/ 987 2018
e-mail: pansion.babic@gmail.com
www.prenociste-restaurant-babic.hr
Broj kreveta: 14
Kategorija: **

KAMBER OSMANI

Kralja Tomislava 1
44 330 Novska
Tel. 044/ 600 137
Broj kreveta: 4
Kategorija: ***

DAMIR LONČAREVIĆ

Plesmo 49, 44 330 Novska
Tel. 044/ 606 078
e-mail: info@ribolovniraj.com
Broj kreveta: 5

SEOSKI TURIZAM

KRUNOSLAV SEVER

Čigoč 57, 44 213 Kratečko
Tel. 044/ 715 167
Mob. 098/ 137 5252
e-mail: markosever@skt.com.hr
Broj kreveta: 8
Kategorija: **

DAMIR BOJKO

Puska 165, 44 324 Jasenovac
Tel. 044/ 601 302
Mob. 095/ 556 4347
Broj kreveta: 2
Kategorija: ***

TRADICIJE ČIGOČ

MLADEN BARIĆ KAMPIRALIŠTE

Čigoč 7a, 44 213 Kratečko
Tel. 044/ 715 124
Mob. 099/ 2644 555
e-mail: info@tradicije-cigoc.hr
www.tradicije-cigoc.hr
Broj kreveta: 13

OPG EKOTURIZAM VESELIĆ

Mužilovčica 8, 44 213 Kratečko
Tel. 044/ 776-353
Mob. 091/ 600 5439
e-mail: opg.veselic@gmail.com
Broj kreveta: 6
Kategorija: ☀☀☀

ANKICA ANTOLIĆ

Drenov Bok 19, 44 324 Jasenovac
Tel. 01/ 3650 163
Mob. 091/ 8948 588
e-mail: ankica.antolic@metromail.hr
Broj kreveta: 4
Kategorija: ***

ETNO SELO STARA LONJA

Lonja 50, 44 213 Kratečko
Tel. 044/ 710 619
Mob. 091/ 525 4540
091/ 505 5543
e-mail: info@etnoselo-staralonja.com
Broj kreveta: 14
Kategorija: ***

MARIJAN PALAIĆ

Krapje 167, 44 325 Krapje
Tel. 044/ 540 921
Mob. 091/ 566 4921
e-mail: info@sg-palaic.com
ljiljana.palaic@gmail.com
www.sg-palaic.com
Broj kreveta: 4
Kategorija: ***

SOBE „TIŠINA“ KAMPIRALIŠTE „ZELENGAJ“ RODA PLUS D.O.O.

Lonja 140, Gušće
Tel: 044/710 639
e-mail: roda@sk.t-com.hr
Broj kreveta: 18
Kategorija: ***

DRAGICA BISTRICKI „KAMP ODMORIŠTE“

Hrvatskih branitelja 14/
Donje Selo 40 Osekovo, 44 317 Popovača
Tel. 044/ 642 570
Mob. 098/ 591 088
099/ 878 0085
e-mail: vladimir.bistricki@skt-com.hr
www.eko-turizam-bistricki.hr

„ZELENI PUT“ KAMP ODMORIŠTE MOSLAVINA

Gornji Brinjani 65, 44 320 Kutina
Mob. 098 /308 195
e-mail: zeleni.putevi@gmail.com
www.izletiste-lukac.com.hr
Broj kreveta: 19
Kategorija: ☀☀

„LONJSKI DVORI“

Ivana Fumića 84, Repušnica, 44 320 Kutina
Mob: 098/953 4947
e-mail: spomenko1702@gmail.com
Broj kreveta: 6

OPG LESKARAC

Kutinska lipa odvojak Glogovec 2a
44 320 Kutina
Mob. 098/ 222 955
e-mail: ivica.leskarac@gmail.com
www.klet-leskarac.com
Broj kreveta: 17
Kategorija: ☀☀

ZLATA RAVLIĆ

Mužilovčica 72, 44 213 Kratečko
Tel. 044/710 151
Mob. 099/827 4847
e-mail: ravlicrural@gmail.com
Broj kreveta: 6
Kategorija: ***

EKO ETNO SELO STRUG

Plesmo 26, 44 330 Novska
Mob. 091/ 6006 378
e-mail: info@ekoetno-selo-strug.hr
www.ekoetno-selo-strug.hr
Broj kreveta: 19

**OPG MIROSLAV MAČKOVIĆ
STARA IŽA**

Kratečko 58 44 213, Kratečko
Mob. 091/ 171 8882
Broj kreveta: 2
Kategorija: ☀☀☀

OPG ŠATOVIĆ

Jalševačka 16, 44 202 Topolovac
Mob. 099/ 817 2030
e-mail: vina.satovic@yahoo.com
Broj kreveta: 2
Kategorija: ☀☀☀

„RANČ“ ZVONIMIR GOSPOČIĆ

Ribnjača 160, 44 317 Popovača
Mob: 091/ 899 9402
e-mail: zvonimirgospocicnono@gmail.com
Broj kreveta: 10

MOSLAVAČKA VINSKA CESTA

VINARIJA TRDENIĆ

Ket na Trnovki, 44 317 Popovača
Fax. 044/ 520 096
Mob. 098/ 216 870
e-mail: vinarija@vinarija-trdenic.hr
www.vinarija-trdenic.hr

**„VINARIJA AUGUST“,
AQUA ET IGNIS D.O.O.**

Trnovka 29, 44 317 Popovača
Mob. 097/ 777 1000
e-mail: august@aei.hr
www.restoranaugust.hr
facebook: restoranaugust

OPG FLORIЈANOVIĆ

Sredanija 3, Potok, 44 313 Popovača
Mob. 098/ 130 4111
e-mail: ivicaflorijanovic@yahoo.com
www.vinarija-florijanovic.hr

VINARIJA MIKLAUŽIĆ

Trnjec 202, 44 317 Popovača
Tel. 044/ 670 758
Mob. 098/ 262 439
e-mail: mmiklauz@inet.hr

„VINARIJA ILOVČAK“

Ivana Bonjaja 23, Ilova, 44 320 Kutina
Mob. 098/ 290 622
e-mail: info@vina-ilovcak.com

OPG KOSOVEC

Juraja Čuka 74, 44 317 Popovača
Mob. 091/ 547 6130
e-mail: ivan.kosovec@yahoo.com

VINARIJA CVANCIGER

Krmelovac bb, 44 317 Popovača
Tel. 044/ 670 937
Mob. 091/ 400 4555
e-mail: promes-cvanciger@skt-com.hr

VINARIJA PRPIĆ

Ulica Moslavca 64, 44 318 Voloder
Tel. 044/ 650 554
Mob. 098/ 460 510
e-mail: prpicvinarija@gmail.com

OPG SAMBOLEK

Veliki Borik bb, 44 318 Voloder
Mob. 098/ 349 761
e-mail: sambolek@net.hr

„VINARIJA MIKŠA“

Vinogradska 113,
Repušnica, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 654 104
Mob. 091/ 501 9123
091/ 174 2464
e-mail: antemiksa@gmail.com
www.vinarija-miksa.hr

KLET ROMIĆ

Mate Lovraka 43,
Kutinska Slatina, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 653 289
Mob. 098/961 2268
e-mail: nikica.katic@gmail.com

OPG KAŠNER

Kutinska lipa 135, 44 320 Kutina
Mob. 098/ 261 179
e-mail: info@vina-kasner.hr
www.vina-kasner.hr

VINARIJA “JARAM”

Vinogradska 65, Repušnica, 44 320 Kutina
Mob. 098/ 430 410
e-mail: krste@lonia.hr

RESTORANI

COCKTAIL

Ante Starčevića 27, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 549 137
e-mail: cocktail@cocktail.hr
www.cocktail.hr

STARI GRAD SISAK

Obala Tome Bakača Erdodya 58
44 000 Sisak
Tel./Fax. 044/ 543 700
www.restoranstarigrad.hr

BARUN

Ante Starčevića 29, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 544 641

GRAND

Brače Kaurića bb, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 538 800
www.restorangrand.sisak

BOKUN

Lađarska 5-9, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 530 074
Mob. 099/ 600 5881
e-mail: infosisak@bokuncroatia.hr

STARA KLET

Perivoj Viktorovac 7, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 531 999, 524 524
www.restoranstaraklet.com

BISTRO MASTER „M“

J. J. Strossmayera 178, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 531 101

RESTORAN HOTEL PANONIJA

I. K. Sakcinskog 21, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 515 600

RESTORAN TRICA

Hrvatskog narodnog preporoda 4
44 010 Sisak-Caprag, Sisak-Caprag
Tel. 044/ 538 666
Mob. 099/ 682 3931
e-mail: tyson.trica@gmail.com

BISTRO MALI KAPTOL

Rimska 13a, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 521 232

BISTRO SERVUS

Kolodvorska 3a, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 683 577
e-mail: info@gladusch.hr

RESTORAN KNOCK OUT

I.K. Sakcinskog 41, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 812 078
e-mail: tina.mihajlovic1980@gmail.com

„BISTRO KLET“

J.J. Strossmayera 176, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 555 555
Mob. 098/ 951 2053
e-mail: apartman.klet@gmail.com

**RESTORAN MOSLAVAČKA HIŽA
U HOTELU KUTINA**

Dubrovačka 4, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 692 400
Fax. 044/ 682 729
e-mail: recepcija@hotel-kutina.hr
www.hoteli-daim.hr

RESTORAN KING'S PUB

Kolodvorska 16, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 683 000
Mob. 098/ 222 500
e-mail: info.kingspub@gmail.com
www.kingspub-kutina.com

RESTORAN MAJIĆ

1. svibnja 18, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 684 094
e-mail: bistrodunja@gmail.com
www.majic.hr

**PIZERIA & RESTORAN
“TRAMONTANA”**

Crkvena 9, 44 320 Kutina
Tel. 044/ 625 666

BISTRO-CATERING “TITANIK”

F. K. Frankopana1b, Husain,
44 320 Kutina
Tel. 044/ 630 257
Mob. 099/ 630 2577

RESTORAN FONTANA

Mišička 14 Potok, 44 317 Popovača
Tel. 044/ 652 328
e-mail: fontana@hi.t-com.hr

RESTORAN „AUGUST“

Trnovka 29, 44 317 Popovača
Tel. 044/ 664 200
Mob. 097/ 777 1000
e-mail: markosusac@gmail.com
august@aei.hr

KOD RIBIČA

Vladimira Nazora 24, 44 324 Jasenovac
Tel. 044/ 672 066
Mob. 098/ 936 7406
e-mail: gostionica.kod.ribica@gmail.com
www.kod-ribica.com

BISTRO 2

Košutarica 44, 44 324 Jasenovac
Tel. 044/ 602 018

SAN LUCA

Kralja Tomislava 61, 44 330 Novska
Tel. 044/ 608 900
Mob. 098/ 183 2066

**RESTORAN I PIZZERIA KARLO
STARA SLAVONSKA KUĆA**

Radnička 2j, 44 330 Novska
Tel. 044/ 608 608
Mob. 098/ 575 757

UO „KOD MATE“

Dragutina Domjanića 1, 44 320 Kutina
Mob. 095/ 504 0300

PIZZERIA I PEČENJARNICA MIŠKO

Zagrebačka 24, 44 330 Novska
Tel. 044/ 608 141
Mob. 091/ 948 6737
e-mail: pizzeriamisko@gmail.com
www.pizzeriamisko.hr

KRČMA „KOD DIDA JOZE“

Plesmo 26, 44 330 Novska
Tel. 044/ 611 212
Tel. 044/ 611 215
Mob. 091/ 600 6378

PUTNIČKE AGENCIJE

„Destinacijski menadžment Zrin“ d.o.o.

Rimska 28, 44 000 Sisak
Mob. 098/ 610 016
e-mail: direktor@dm-zrin.hr
www.dm-zrin.hr

„Laterna Sisak“ d.o.o.

Ante Starčevića 13, 44 000 Sisak
Tel. 044/ 550 851
Tel./Fax. 044/ 550 882
e-mail: ta-laterna@sk.t-com.hr

„Silax“ d. d. za rekreaciju

Hrvatskog narodnog preporoda 3
44 000 Sisak
Tel. 044/ 537 186
Fax. 044/ 537 188
e-mail: silaks@sk.t-com.hr

„Extra-tours“, poslovnicu Sisak

Ivana Kukuljevića Sakcinskog 17
44 000 Sisak
Tel. 044/ 633 340
Mob. 095/ 903 1898
e-mail: info@extra-tours.hr
www.extra-tours.hr

DMC 4 Godišnja doba

Internet turistička agencija
Petrinjska 9c, 44000 Sisak
Tel. 044/ 535 123
Mob. 091/ 310 2015
e-mail: info@dmc4seasons.eu
www.dmc4seasons.eu

„Vrbanac-prijevoz“

Budaševo 78, 44 202 Topolovac
Tel. 044/ 776 431
Tel. 044/ 776 129
Mob. 091/ 177 6129
e-mail: vrbanac.prijevoz@sk.t-com.hr

„Rogar“

A. G. Matoša 85, 44 320 Kutina
Tel./Fax. 044/ 631 135
Mob. 098/ 430 007
e-mail: rogarautoprijevoz@hi.t-com.hr
drogar@gmail.com

„Lonja-Tours“

Dubrovačka 4, 44320 Kutina
Tel. 044/ 692 402
e-mail: lonja-tours@hotel-kutina.hr

Lonja tours „Tim travel“

Andrije Hebranga 3, 44 320 Kutina

Tel. 044/ 833 014

Mob. 099/ 4512 133

e-mail: info@timtravel.hr

www.timtravel.hr

Nakladnik:

TURISTIČKA ZAJEDNICA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Rimska 28/2, 44 000 Sisak
Tel: 044/540 163, Fax: 044/540 164
info@turizam-smz.hr, www.turizam-smz.hr

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA KUTINE

Tržna 8, 44 320 Kutina
Tel: 044/681 004, Fax: 044/680 110
ured@turizam-kutina.hr, www.turizam-kutina.hr

PARK PRIRODE LONJSKO POLJE

Krapje 16, 44 324 Jasenovac
Tel: 044/672 080, Fax: 044/606 449
info@pp-lonjsko-polje.hr, www.pp-lonjsko-polje.hr

TURISTIČKI KLASTER LONJSKO POLJE

Krapje 16, 44 324 Jasenovac
Mob: 095/459 7167
tk.lonjskopolje@gmail.com, www.lonjskopolje-klaster.com

Za nakladnika:

Ingrid Padjen Đurić
Ivana Grdić
Eduard Bogović

Suradnici i autori tekstova:

Muzej Moslavine
Slavica Moslavac, etnologinja
Ana Bobovec, arheologinja
Mladen Mitar, povjesničar umjetnosti

Dragutin Pasarić, povjesničar publicist
Eduard Bogović, dipl. oec.
Andrija Rudić, novinar

Fotografija:

Palotay Idea Studio
Arhiv Muzeja Moslavine
Andrija Rudić
Matija Vizner

